

24 mei 2004: Nieuwkerksplein. Waarneming.

Op maandag 24 mei is een korte waarneming gedaan bij de reeds in uitvoering zijnde rioolwerkzaamheden rond de Nieuwkerk. Aan de west-zijde van de kerk (achterkant) is een ca. 3 meter brede sleuf gegraven, tot 2,5 meter beneden het maaiveld (in rood op onderstaande foto), t.b.v. een nieuwe riolering.

De daarnaast gelegen oude rioolbuizen zullen nog worden verwijderd. Het nieuwe riool wordt aangesloten op het riool in de Nieuwkerkstraat (daar wordt het bestaande riool vervangen en het nieuwe op dezelfde plaats aangelegd). Uitvoerder van deze werkzaamheden is Dhr. Broere. De firma Kloens doet het graafwerk. De grond wordt in eerste instantie afgevoerd naar de Firma Kloens op de Crabbepolder en gaat na gezeefd te zijn naar het Kil-depot.

Tijdens de waarneming was op 2,5 meter beneden maaiveld, een pakket vette, groengrijze klei te zien van ca. 80 cm, dik met daarboven een kleiige-zandige (puin)laag (30 cm. ongeveer), gevolgd door een witte kalk-achtige laag (ca. 15 cm dik), een zwart laagje van eveneens zo'n cm of 15 en daarboven een meer zandig dan kleiige laag met veel bakstenen. De bakstenen die op het moment van de waarneming voorbij kwamen waren groter dan ijsselsteentjes, maar kleiner dan kloostermoppen (vermoedelijk stenen van een cm of 20 lengte). Door één van de werklieden werd verteld dat hij wel hele grote stenen had gezien (formaat kloostermop volgens hem). Tevens vertelde hij dat er een muur werd aangetroffen (op ca. 60 cm. onder het maaiveld, in ieder geval doorlopend tot 2,5 meter beneden maaiveld. Een deel daarvan was ook nog te zien. Dit muurwerk was ongeveer 60 cm breed. Steenformaten konden niet worden genomen, maar het leek op stenen tussen de 22 en 25 cm. lengte (rode bakstenen). Onderstaande foto geeft de loop van de muur (rode streep) aan t.o.v. de kerk. Coördinaten van de plek waar de muur (ongeveer) loopt zijn x: 105.739,457710 en y: 425.738,758690.

Historie: het gebied rond de Nieuwkerk behoorde reeds in 1285 tot de stadsuitbreiding. De Nieuwkerk zelf is in 1568 verwoest door brand. Wellicht dat het aangetroffen muurwerk een restant is van die voorloper van de huidige Nieuwkerk (?) of dat het een deel is van een ommuurd (?) kerkhof. In de nabijheid van de Nieuwkerk hebben in de 14^e en/of 15^e eeuw de Melistoren en de Pelletoren gestaan. Of de stadsmuur hier ook liep (tussen die torens) is tot op heden onduidelijk. De aangetroffen muur lijkt echter niet bij een mogelijke stadsmuur te horen.

Rode lijn: locatie waar muurwerk werd gesignaleerd tijdens de waarneming op 24 mei 2004.

Met de werklieden en de uitvoerder is afgesproken dat ze direct contact opnemen met het Archeologisch Centrum, zodra ze meer onaangetast muurwerk aantreffen en/of skeletten in anatomisch verband. Tot nu toe zijn wel enkele 'losse' menselijke skeletresten waargenomen, waaronder ribben, wervels en vinger- of teenkootjes. Geen aardewerk gesignaleerd, wel veel leisteen (in de laag met puin).

Vrijwilligers van het Archeologisch Centrum zullen op 25 mei met metaaldetectoren gaan zoeken naar losse vondsten, op het Kil-depot en bij de firma Kloens.

NB: in 1997 is een korte opgraving rond de Nieuwkerk uitgevoerd door het Archeologisch Centrum van de Gemeente Dordrecht. Hierbij werden enkele menselijke skeletten in anatomisch verband aangetroffen, alsmede wat metaal- en aardewerkvondsten. Deze zijn beschreven in een intern rapport van het archeologisch centrum. Het aardewerk is gedateerd in de 17^e eeuw. In 1978 is de grond rond de Nieuwkerk waarschijnlijk al een keer verstoord.